

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
MECLİS GRÜP BAŞKANLIĞI

Ankara, 13.7.1966

Sayı: 46

B İ L D İ R İ

Türkiye İşçi Partisi Urfa Milletvekili Behice Boran'ın
Millet Meclisinde yaptığı konuşmanın özetidir.

İkili anlaşmalar millî bağımsızlık ve egemenliğimize halel
getirmektedir. Çünkü Devletler Hukukunda "devletin münhasır selâhi-
yeti" deyimi altında mütalâa edilen selâhiyetlerle gelişmektedir.
Amerikan personel ve üslerinin Türk kanunları ve mevzuatı dışında
tutulması, üslere Türk yetkililerinin girememesi ve bunları kont-
rol edememesi keyfiyetleri devletin münhasır selâhiyetinde olan
kaza hakkını, kanunları bütün yurt ölçüsünde uygulamak ve bütün
yurt topraklarını devletin idare ve deneti altında tutmak haklarını
ihlâl etmektedir. Anlaşmaların maliye, gümrükler ve ticaret konu-
sunda getirdiği hükümler de yine devletin münhasır selâhiyetinde
olan işlere müdahale niteliğindedir.

Egemen ve bağımsız bir devlet ülkesi üzerinde cereyan eden
bütün muamelelerden sorumludur. Ve bu muamelelere hiçbir yabancı
devletin müdahalesine müsaade etmez. Oysa olaylar göstermiştir ki,
Türkiye kendi toprakları üzerinde yürütülen bazı işlerden habersiz-
dir ve bunları denetlemek, önlemek yetkisine haiz değildir. 1960
U2 casus uçak olayı ve 1966 da Samsun açıklarında bir Amerikan as-
keri uçağının düşürülmesi olayı bunun en göze çarpıcı iki misalidir.

Söz konusu anlaşmalarda devletler hukukunun diğer bir prensi-
bine de, mütakabiliyete, riayet edilmiştir. Amerika'ya tek taraflı
haklar tanınmış, Amerika'nın iç mevzuatına, kanunlarına atıflar
yapılmış ve yardım andlaşmasını Amerika'nın tek taraflı olarak sona
erdirebileceği hükmü konmuştur.

